

Overweging zondag 9 oktober 2011 - Werelddiaconaat

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht
ds. Stefan Dijkhuizen

Overweging:

Geliefden van onze Heer, lieve gasten van God,

Jullie, wij, u, jij en ik, zijn allemaal - zonder uitzondering - van harte uitgenodigd op het grote feest. En wie wil er nu niet graag uitgenodigd worden?

In de profetie van Jesaja heet de Heer ons allen welkom als zijn gasten bij het feestmaal dat Hij zal aanrichten. En door wat er daar op het menu zal staan, worden onze smaakpupillen - in ieder geval de mijne - aardig op de proef gesteld; de mooiste gerechten, veel vlees en de heerlijkste wijnen. En daar boven op die berg, daar zal helder worden, en zichtbaar zijn, dat alle volken, alle mensen, mee mogen doen.

Wat een prachtig visioen voor de toekomst!

En tegelijk: Wat een contrast met onze huidige tijd, ja eigenlijk met onze hele mensengeschiedenis!

Want feestjes waar iedereen mag komen, daar zijn wij niet zo goed in. Wat trekken wij niet op aan sluiers, rookgordijnen, grenzen en muren? In het groot en in het klein. Het aantal gasten dat mee mag doen, is vaak maar beperkt, laat staan dat we er voor zorgen dat er voor iedereen genoeg te eten is op deze aarde.

Maar eens, ooit, zal het toch anders zijn, zo droomt Jesaja. Hij hoort het de Heer zelf zeggen.

De mensen, alle gelovigen, ze worden hier als bergbeklimmers voorgesteld, op weg naar het feestmaal van God bovenop de berg. Dat beeld zal een aantal mensen hier zeker aanspreken. In ieder geval één, zelf ooit een fervent klimmer, voor wie bovendien deze zondag van het Werelddiaconaat, altijd een belangrijke rol heeft gespeeld.

Hij zal weten, maar iedereen denk ik wel, dat de weg naar de top vaak omgeven is door mist. Het pad naar boven kan omhuld zijn door nevels. Iedereen probeert op zijn manier, met zijn kompas, met zijn traditie omhoog te komen. Maar het zicht is dan vaak maar kort, of wazig. We zien anderen niet zo goed staan, laat staan andere wegen dan de onze.

En zo lijkt dat beklimmen van die berg erg op onze situatie, op onze wereld. We hebben weliswaar vaak wel een ideaal voor ogen, een doel, maar ondertussen is er weinig ruimte voor de ander. Voor andere volken, andere geloven, andersdenkenden.

Maar bovenop die berg is het zicht helder, zegt Jesaja. God schept klaarheid. En als alle mist is opgetrokken, blijkt dat wij allemaal mee mogen doen. Dat de zon voor iedereen schijnt. Sterker nog, wij zijn genode gasten bij God zelf. En er zal geen dood meer zijn, en alle tranen worden van de ogen gewist. Onvoorstelbaar.

Op deze zondag van het Werelddiaconaat, zamelen we straks onze gaven in voor een grote groep vrouwen in Congo. Door de 'Afrikaanse wereldoorlog' eind vorige eeuw, door slechte leiders, door honger en ziekte, met miljoenen doden als gevolg, is hun situatie het tegenovergestelde van het rijke feestmaal waar Jesaja over vertelt.

Op deze vrouwen zijn zonder meer de beelden uit de profetie van toepassing: Wrede volken en machthebbers die hen teisterden in een stortvloed aan geweld, die hun leven verschroeden met dood en verderf.

Hun leven is omgeven door sluiers, van muren en grenzen. Hun in wezen rijke land met genoeg voor iedereen, is straatarm en verdeeld. Bovendien leven de vrouwen vaak in een isolement door vooroordelen en het taboe, omdat tallozen misbruikt en verkracht zijn, er alleen voor staan, afgewezen zijn door hun familie en verstoten uit het dorp.

En toch, en toch is dat niet het laatste woord voor deze vrouwen. En toch vallen er, mede door het project dat we met Kerk in Actie willen ondersteunen, sluiers weg, en wordt voor veel vrouwen het leven en de toekomst weer een beetje zichtbaar.

Is er weer zelfvertrouwen, door praatgroepen en vrouwenorganisaties. Is er weer zelfredzaamheid, door een geit, of 25 euro als startkapitaal. Langzaam wordt dat visioen van Jesaja waar. Langzaam durven deze vrouwen zichzelf weer te zien als geschapen naar Gods beeld. Deze moedige vrouwen klimmen zo steeds weer iets omhoog, uit het dal, uit het donker.

Maar Congo is ver weg, ver van ons eigen bed. Hoe zit het eigenlijk met onszelf? Wij, die vlees in overvloed hebben, brood en wijn op de plank. Wat zijn nu de dingen die ons leven versluieren? In welke nevels hullen wij onszelf? Welke grenzen trekken wij op? Welke vooroordelen bepalen onze blik?

De uitnodiging van vanmorgen, om deel te nemen aan het feestmaal, laat ons in de eerste plaats nadenken over dit soort vragen. Want er kan zoveel in de weg staan in ons leven.

Er ligt een sluier over ons leven, als we meer dan druk zijn met net zo goed, knap, intelligent, geslaagd, rijk of zelfstandig te zijn als de ander. We bedekken ons met beknellende omhulsels als we menen nog meer vrienden en kennissen te moeten hebben, de ideale partner, de meest fantastische baan, een duurdere auto en een groter huis.

We doen onszelf anders voor, we doen onszelf geen recht, als we menen altijd aan de eisen van een ander te moeten voldoen. Of we wel goed genoeg zijn.

God kijkt volgens Jesaja gelukkig anders.

God ziet ieder mens, zoals hij of zij is. Als een glashelder beeld van hemzelf. God scheidt helderheid. En dan blijkt dat Hij zoveel ruimhartiger is dan al onze beelden, grenzen, tradities, normen en waarden samen, want iedereen mag meedoen.

Hoe moeilijk dat soms ook is om voor ogen te houden, het laatste woord is dus niet aan de leugen. Niet aan de machthebbers die de armen en de zwakken onderdrukken. Het laatste woord is niet aan het donker, niet aan alles wat ons leven versluiert en zorgvuldig inpakt. En langs alle wegen zullen ze komen, vanachter alle grenzen.

Wij viëren straks hier in de kerk samen ook een feestmaal, al is het met hele eenvoudige symbolen.

De uitnodiging voor ons allemaal klonk al in Jesaja, en deze overweging wil niets anders dan dat onderstrepen.

In het avondmaal krijgen we een voorproefje van hoe het eens zal zijn. In het avondmaal stellen we hem present in wie die ruimhartigheid van God als in geen ander zichtbaar werd. In het avondmaal nuttigen we brood en wijn waardoor we zelf deel worden van die liefde.

En daarmee wordt ook een stap verder gezet. Want niet alleen iedereen van ons is uitgenodigd, om te zien, om te delen, om te leven. In dat feestmaal vernietigt God niet alleen de waas dat het zicht beneemt, Hij doet ook alle duister en dood teniet.

Dat zijn zulke grote woorden. Dat is bijna niet te zeggen. Maar het zal gebeuren met een intiem en teder gebaar. Het gebaar van een God dichtbij ons, een God die de tranen van ons gezicht afwist.

In het avondmaal wordt de sluier van de dood opgelicht. Het avondmaal is in wezen niets anders dan een onthullende uitnodiging van God: Jij bent welkom, jij mag proeven hoe het is!

Zoals Willem Barnard dat in Gezang 27 heeft gedicht: 'Wij zien het leven zelf in het gezicht.' Het staat achterop de liturgie. We zingen het vandaag weliswaar niet, maar het was te mooi om te laten liggen.

Wij zullen proeven van de wijn, het leven van Jezus zelf, 'zo rood als bloed, gerijpt tot heil en zegen.' Dat is wat God ons wil geven, en niet anders.

Ik moest meteen terugdenken aan een paar weken geleden. Toen heb ik de druiven uit de tuin van de pastorie bij Dik Zeldenrijk laten persen, om er wijn van te laten maken.

Wat uit de pers kwam, zag er alles behalve bloedrood en helder uit. Eerder troebel en bijna viezig. Maar toch... je weet dat het zal neerdalen. Het zal gaan gisten, en de smaak zal gaandeweg rijker en voller worden...

Zo is het ook met ons leven. Alle troebelheid, alles wat wringt en wrang is, alles wat we zo zorgvuldig versluieren, in het avondmaal wordt het tot een feestdrank bij God aan tafel. In het delen van wie Jezus was en is, 'treden we', nogmaals met Barnard gezegd, 'aan het ontoegank'lijk licht - wij volkeren, wij heidenen, wij mensen.' 'En Hij, het leven zelf, verslindt de dood.'

Als God zo voor ons wil zijn, voor echt iedereen, hoe zijn wij dan voor anderen?

In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.